

3. P.M.Po‘latova, L.Sh.Nurmuxamedova, D.B.Yakubjonova, Z.N.Mamarajabova, Sh.M.Amirsaidova, A.D.Sultonova. Maxsus pedagogika. “Fan va texnologiya” nashriyoti 2014.

Ko‘rishida nuqsoni bor bolalarning ta’lim tizimi

Xusnuddinova Zulayxo Xamidullayevna
Chirchiq Davlat Pedagogika Universiteti
Maxsus Pedagogika kafedra o‘qituvchisi
Shodmonxonova Hilolaxon Valixon qizi
Chirchiq Davlat Pedagogika Universiteti

Tiflopedagogika yo‘nalish 22/3 guruh talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolda siz ko‘zi ojiz va ko‘rishida nuqsoni bo‘lgan bolalarning ta’lim tarbiyasi haqida va ular uchun yaratilgan shart-sharoitlar haqida bilib olishingiz mumkin.

Kalit so‘zlar: takomillashtirish, ko‘p tarmoqli, individual, imkoniyatlar, qobiliyatlar, zamonaviy texnologiyalar.

Аннотация: в этой статье вы можете узнать об образовательном воспитании слепых и слабовидящих детей и об условиях, созданных для них.

Ключевые слова: совершенствование, междисциплинарность, индивидуальность, возможности, возможности, современные технологии.

Annotation: in this article, you can learn about the educational upbringing of children who are blind and have visual impairments, and about the conditions created for them.

Keywords: improvement, multidisciplinary, individual, opportunities, abilities, modern Technologies.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Maktabgacha ta’lim tizimini boshqarishni takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” 2018-yil 30-sentabrdagi PQ-3955-son [qaroriga](#) muvofiq, shuningdek, maktabgacha ta’lim tizimini yanada takomillashtirish, sog‘lom, faol, to‘laqonli jamiyatga moslashgan bola shaxsini shakllantirish, o‘shida turli nuqsonlari bo‘lgan bolalarni, shuningdek reabilitatsiya qilish va

sogʻlomlashtirishga muhtoj bolalarni oʻqitish, tarbiyalash va integratsiya qilish uchun qulay muhit yaratish maqsadida Vazirlar Mahkamasi 2019-yil 13-maydagi 391-son “Maktabgacha taʼlim tashkilotlari faoliyatini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari toʻgʻrisida”gi qarorining 3-ilovasiga muvofiq, “Koʻp tarmoqli ixtisoslashtirilgan maktabgacha taʼlim tashkilotlari va qoʻshma tipdagi maktabgacha taʼlim tashkilotlari toʻgʻrisidagi nizom”ga asosan koʻrishda nuqsoni boʻlgan bolalar uchun ixtisoslashtirilgan maktabgacha taʼlim tashkilotlari tashkil etiladi.

Ixtisoslashtirilgan maktabgacha tashkilot va qoʻshma turdagi maktabgacha tashkilot **maqsadlari** quyidagilardan iborat:

- bolaning taʼlim olishga boʻlgan huquqi amalga oshirilishini taʼminlash;
- bolalarni oʻqitish va tarbiyalash, jamiyatga moslashtirish, shuningdek, rivojlanishidagi nuqsonlarni korrektsiyalash uchun qulay shart-sharoitlar yaratish;
- bolalarning yosh va oʻziga xos imkoniyatlariga, qobiliyatlari va ehtiyojlariga muvofiq ularning jismoniy, aqliy va maʼnaviy kamol topishini taʼminlash;
- bolaning shaxsini shakllantirish, uning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish, uning ijtimoiy tajriba orttirishini taʼminlash.

Ixtisoslashtirilgan maktabgacha tashkilot va qoʻshma turdagi maktabgacha tashkilotning **vazifalari** quyidagilardan iborat:

- ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qoʻyiladigan davlat talablariga, shuningdek, ular asosida ishlab chiqilgan taʼlim-tarbiya va korreksion ishlarni tashkil etish dasturlariga muvofiq, tarbiyalanuvchilarga taʼlim-tarbiya va korreksiya-pedagogik yordam berilishini taʼminlash;
- bolalarda Vatanga muhabbat, oilaga hurmat bilan munosabatda boʻlish, milliy qadriyatlar va urf-odatlariga hurmat, oʻziga va atrof-muhitga ongli munosabatda boʻlish ruhida tarbiyalash;
- tibbiy abilitatsiya va rehabilitatsiya oʻtkazish, bolalar rivojlanishidagi nuqsonlarni kompensatsiya va korreksiya qilish;
- bolalarga sifatli maktabgacha taʼlim va tarbiya olish imkonini beradigan shart-sharoitlar yaratish;
- bolalarning ijtimoiy moslashuvchanligini hamda taʼlim va tarbiya olishni davom ettirishga tayyorligini taʼminlash;
- bolalarni umumtaʼlim muassasalarida oʻqishga tayyorlash;
- oʻquv jarayoniga zamonaviy taʼlim dasturlari va texnologiyalarni joriy etish.

Ixtisoslashtirilgan maktabgacha ta’lim tashkilotlarining ko’rishda nuqsoni bo’lgan bolalar guruhlariga ko’rish o’tkirligi 0,05–0,6 ko’rsatkichli bolalar qabul qilinadi. Ambliopiya va g’ilaylik bo’lgan bolalar uchun maktabgacha ta’lim tashkilotlarida alohida guruhlar tashkil qilinadi. Ularda tuzatish-pedagogika va davolash-tiklash ishlarining yaxlit tizimi amalga oshiriladi. Ambliopiya va g’ilaylik bo’lgan bolalar uchun tashkilotlarning o’ziga xos vazifalari munosabati bilan kun rejimi butun davolash tadbirlari majmuasini o’tkazish bilan bog’liq o’ziga xos xususiyatlarga ega. Maktabgacha muassasalarda ambliopiya va g’ilaylik bilan bog’liq bolalarning ta’lim-tarbiya jarayoni davomiyligi bolaning yakka tartibidagi xususiyatlariga bog’liq bo’lib, oftalmolog-shifokor tomonidan belgilanadi va 1 yil va undan ortiq muddatni tashkil etadi.

Ko’zi ojiz va zaif ko’ruvchi bolalar uchun ixtisoslashtirilgan maktabgacha ta’lim tashkilotlari davlat mablag’lari hisobidan ta’minlanadi va tegishli vazirlik tomonidan boshqariladi. Ko’zi ojiz va zaif ko’ruvchi bolalarni o’qitish va tarbiyalashning o’ziga xos xususiyatlari quyidagicha namoyon bo’ladi: bolalar rivojlanishining umumiy qonuniyatlari va o’ziga xos individual xususiyatlarini hisobga olgan holda o’quv, o’yin va mehnat faoliyati usullari va usullarini shakllantirish, bolalarga tabaqalashtirilgan yondashuv; o’quv materialini qayta taqsimlash, uni o’tkazish vaqtini o’zgartirish, o’quv yuklarini dozalash, o’qitishning maxsus shakllari va usullarini, original darsliklar va ko’rgazmali qo’llanmalarni, shuningdek bolalarning bilim qobiliyatini kengaytiradigan optik va tiflotexnik qurilmalarni qo’llash; o’quv sinflari va xonalarini maxsus loyihalash, sanitariya-gigiyena sharoitlarini yaratish, davolash-tiklash ishlarini tashkil etish; kasbga yo’naltirish, talabalarning ijtimoiy va mehnat moslashuvi va o’zini o’zi anglash.

Demak, ko’zi ojiz bolalar uchun yaratilgan shart-sharoitlar ularni yaxshi va sifatli ta’lim olishlari uchun yaratilgan. Ularning ta’limi, tarbiyasi va huquqlari qonun bilan belgilab qo’yilgan.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. F.U. Qodirova, B.M.Abdullayeva, B.Z.Fozilov, Z.X.Xusnuddinova. Maxsus pedagogika asoslari. Chirchiq 2023.
2. F.U. Qodirova, Z.X.Xusnuddinova. Tiflopedagogika. Chirchiq 2023.
3. P.M.Po’latova, L.Sh.Nurmuxamedova, D.B.Yakubjonova, Z.N.Mamarajabova, Sh.M.Amirsaidova, A.D.Sultonova. Maxsus pedagogika. “Fan va texnologiya” nashriyoti 2014.